

II

(Muud kui seadusandlikud aktid)

OTSUSED

NÕUKOGU OTSUS (ÜVJP) 2021/698,

30. aprill 2021,

mis käsitleb liidu julgeolekut mõjutada võivate liidu kosmoseprogrammi raames kasutusele võetavate, toimivate ja kasutatavate süsteemide ja teenuste turvalisust ning millega tunnistatakse kehtetuks otsus 2014/496/ÜVJP

EUROOPA LIIDU NÕUKOGU,

võttes arvesse Euroopa Liidu lepingut, eriti selle artiklit 28,

võttes arvesse liidu välisasjade ja julgeolekupoliitika kõrge esindaja ettepanekut

ning arvestades järgmist:

- (1) Pidades eelkõige silmas Euroopa ülemaailmse satelliitnavigatsioonisüsteemi (GNSS) strateegilist mõõdet, piirkondlikku ja ülemaailmset ulatust ning mitmesuguseid kasutusvaldkondi, moodustab see tundliku infrastruktuuri, mille kasutuselevõtmine ja kasutamine võib mõjutada liidu ja liikmesriikide julgeolekut.
- (2) Kui rahvusvaheline olukord nõuab liidu operatiivset tegevust ja kui GNSSi toimimine võib mõjutada liidu või liikmesriikide julgeolekut, või GNSSi toimimist ähvardava ohu puhul, peaks nõukogu otsustama vajalike meetmete võtmise üle.
- (3) Sel põhjusel võttis nõukogu vastu otsuse 2014/496/ÜVJP ⁽¹⁾.
- (4) Euroopa Parlamendi ja nõukogu määrusega (EL) 2021/696 ⁽²⁾ luuakse liidu kosmoseprogramm („kosmoseprogramm“) ja Euroopa Liidu Kosmoseprogrammi Amet („kosmoseprogrammi amet“). Nimetatud määruse artiklis 3 sätestatakse, et kosmoseprogramm koosneb viiest komponendist: ülemaailmsest satelliitnavigatsioonisüsteemist (Galileo), piirkondlikust satelliitnavigatsioonisüsteemist (EGNOS), Maa seire süsteemist (Copernicus), kosmose jälgimise ja seire süsteemist, mida täiendavad kosmoseilmastiku nähtustega ja Maalähedaste objektidega seotud vaatlusparameetrid, („kosmose olukorrast ülevaate saamine“) ja satelliitside teenusest (GOVSATCOM).
- (5) Kosmosetehnoloogia, -andmed ja -teenused on saanud eurooplaste igapäevaelu lahutamatuks osaks ning mängivad paljude liidu ja selle liikmesriikide strateegiliste huvide kaitsmisel ülimalt olulist rolli. Lisaks on kosmosega seotud süsteemid ja teenused võimalikud julgeolekuohtude sihtmärgid.
- (6) Kosmoseprogrammi iga komponendi kasutuselevõtmisest, toimimisest ja kasutamisest võivad lähtuda võimalikud ohud liidu ja selle liikmesriikide julgeolekule ja olulistele huvidele. Seega on asjakohane laiendada otsuse 2014/496/ÜVJP kohaldamisala nimetatud komponentide raames loodud süsteemidele ja teenustele, mille määruse (EL) 2021/696 artikli 107 lõike 1 punkti e kohaselt moodustatud julgeolekukoosseisus kokku tulnud komitee on

⁽¹⁾ Nõukogu 22. juuli 2014. aasta otsus 2014/496/ÜVJP Euroopa ülemaailmse satelliitnavigatsioonisüsteemi kasutuselevõtu, toimimise ja kasutamise aspektide kohta, mis mõjutavad Euroopa Liidu julgeolekut, ning millega tunnistatakse kehtetuks ühismeede 2004/552/ÜVJP (ELT L 219, 25.7.2014, lk 53).

⁽²⁾ Euroopa Parlamendi ja nõukogu 28. aprilli 2021. aasta määrus (EL) 2021/696, millega luuakse liidu kosmoseprogramm ja Euroopa Liidu Kosmoseprogrammi Amet ning tunnistatakse kehtetuks määrused (EL) nr 912/2010, (EL) nr 1285/2013 ja (EL) nr 377/2014 ning otsus nr 541/2014/EL (vt käesoleva Euroopa Liidu Teataja lk 69.).

määratud julgeoleku seisukohast tundlikeks, arvestades seejuures kosmoseprogrammi komponentide vahelisi erinevusi, eriti seoses liikmesriikide otsustusõiguse ja kontrolliga, mis neil on kosmoseprogrammiga seotud andurite, süsteemide või muude aspektide üle.

- (7) On võetud arvesse viimastel aastatel otsuse 2014/496/ÜVJP rakendamisel omandatud kogemusi. Otsuses 2014/496/ÜVJP ette nähtud korralduslikke meetmeid tuleks seetõttu vastavalt kohandada.
- (8) Teavet ja eksperditeadmisi selle kohta, kas mõni kosmosega seotud süsteemi või teenusega seotud sündmus ohustab liitu, liikmesriike või kosmosega seotud süsteeme ja teenuseid, peaks nõukogule ning liidu välisasjade ja julgeoleku poliitika kõrgele esindajale („kõrge esindaja“) edastama kas kosmoseprogrammi amet või määruse (EL) 2021/696 artikli 34 lõike 4 kohaselt mõne kosmoseprogrammi komponendi raames kehtestatud süsteemi või pakutava teenuse turvaseireks vajaduse korral määratud asjakohane struktuur („turvaseireks määratud struktuur“) või liikmesriigid või Euroopa Komisjon. Peale selle võivad sellist teavet edastada ka kolmandad riigid.
- (9) Nõukogu, kõrge esindaja, kosmoseprogrammi amet ja turvaseireks määratud struktuuri ning liikmesriikide vastavaid ülesanded tuleks täpsustada operatiivkohustuste ahelas, mis koostatakse selleks, et reageerida liidu, liikmesriikide või kosmoseprogrammi alusel loodud süsteemile või teenusele avalduvale ohule.
- (10) Määruse (EL) 2021/696 artiklis 28 on sätestatud, et komisjonil lasub üldine vastutus kosmoseprogrammi rakendamise eest, sealhulgas turvalisuse valdkonnas. Käesolevas otsuses tuleks määrata kindlaks nõukogu ja kõrge esindaja vastutus kosmosega seotud süsteemide ja teenuste kasutuselevõtmisest, toimimisest ja kasutamisest tulenevate ohtude ennetamisel, või nimetatud süsteeme või teenuseid ähvardava ohu puhul.
- (11) Sellega seoses on ohtude lähtealuseid käsitletud süsteemispetsiifiliste turvanõuete teatistes, milles on esitatud põhilised üldohud, millele kosmoseprogrammi iga komponent peab reageerima, samuti vastavates süsteemi turvaplaanides, mis sisaldavad kosmoseprogrammi iga komponendi turvalisuse akrediteerimise korra raames koostatud turvariskide registreid. Need on lähtealused selleks, et tuvastada ohud, millega konkreetselt tuleb tegeleda käesoleva otsuse alusel, ja luua korralduslikud meetmed käesoleva otsuse rakendamiseks.
- (12) Kiireloomulistel juhtudel võib vajalikuks osutuda otsuste tegemine kõigest mõne tunni jooksul pärast ohtu käsitleva teabe saamist. Kui asjaolud ei võimalda nõukogul teha otsust ohu kõrvaldamiseks või liidu või ühe või mitme liikmesriigi olulistele huvidele tekkiva tõsise kahju leevendamiseks või kosmosega seotud süsteeme või teenuseid ähvardava ohu korral peaks kõrgel esindajal olema õigus anda vajalikke ajutisi juhiseid. Selliste asjaolude korral tuleks sellest nõukogu viivitamata teavitada ning nõukogu vaatab võimalikult kiiresti läbi ajutised juhised.
- (13) Määruse (EL) 2021/696 artikli 34 lõike 5 punkti b kohaselt peaks kosmoseprogrammi amet oma vastutusalas tagama Galileo turvaseirekeskuse (GSMC) toimimise nimetatud artikli lõikes 2 osutatud nõuete ja käesoleva otsuse kohaldamisalas välja töötatud juhiste kohaselt. Määruse (EL) 2021/696 artikli 79 lõike 1 punkti j kohaselt peaks kosmoseprogrammi ameti tegevdirektor tagama, et kosmoseprogrammi amet suudab GSMC käitajana järgida käesoleva otsuse alusel antud juhiseid.
- (14) Asjaomased turvaseireks määratud struktuurid peaksid tegutsema vastavalt määruse (EL) 2021/696 artikli 34 lõike 2 esimeses lõigus osutatud turvalisusnõuetele ja käesoleva otsuse alusel koostatud juhistelet.

- (15) Lisaks sellele on Euroopa Parlamendi ja nõukogu otsuses nr 1104/2011/EL⁽³⁾ sätestatud reeglid, mille alusel liikmesriigid, nõukogu, komisjon, Euroopa välisteenistus, liidu ametid, kolmandad riigid ja rahvusvahelised organisatsioonid võivad saada juurdepääsu Galileo programmil põhineva globaalse satelliitnavigatsioonisüsteemi kaudu pakutavale avalikule reguleeritud teenusele. Iseäranis on otsuse nr 1104/2011/EL artiklis 6 märgitud, et Galileo turvaseirekeskus on avaliku reguleeritud teenuse eest vastutavate asutuste, nõukogu, kõrge esindaja ning kontrollikeskuste operatiivliides,

ON VASTU VÕTNUD KÄESOLEVA OTSUSE:

Artikkel 1

1. Käesolevas otsuses sätestatakse kohustused, mida täidavad nõukogu ja kõrge esindaja,
 - a) et kõrvaldada selline oht liidu või ühe või mitme liikmesriigi julgeolekule või leevendada sellist tõsist kahju liidu või ühe või mitme liikmesriigi olulistele huvidele, mis tuleneb liidu kosmoseprogrammi („kosmoseprogramm“) komponentide raames loodud süsteemide ja pakutavate teenuste kasutuselevõtmisest, toimimisest või kasutamisest, või
 - b) nimetatud süsteemide toimimist või teenuste pakkumist ähvardava ohu puhul.
2. Käesoleva otsuse rakendamisel tuleb võtta igakülgset arvesse kosmoseprogrammi komponentide vahelisi erinevusi, eriti seoses liikmesriikide otsustusõiguse ja kontrolliga, mis neil on kosmoseprogrammiga seotud andurite, süsteemide või muude aspektide üle.

Artikkel 2

1. Sellise ohu korral teavitavad olenevalt asjaoludest kas liikmesriigid, komisjon, Euroopa Liidu Kosmoseprogrammi Amet („kosmoseprogrammi amet“) või mõni muu määruse (EL) 2021/696 artikli 34 lõike 4 kohaselt turvaseireks määratud struktuur („turvaseireks määratud struktuur“) kõrget esindajat viivitamata kõigist neile teadaolevatest asjaoludest, mida nad peavad asjakohasteks.
2. Kõrge esindaja teavitab viivitamata nõukogu ohust ja selle võimalikust mõjust liidu või ühe või mitme liikmesriigi julgeolekule ning süsteemide toimimisele või asjaomastele pakutavatele teenustele.

Artikkel 3

1. Nõukogu teeb kõrge esindaja ettepaneku alusel ühehäälselt otsuse kosmoseprogrammi ametile või turvaseireks määratud struktuurile antavate vajalike juhiste kohta.
2. Kosmoseprogrammi amet või asjaomane turvaseireks määratud struktuur ja komisjon annavad kõrgele esindajale nõu selle kohta, milline on tema poolt lõike 1 kohaselt nõukogule esitatavate juhiste tõenäoline laiem mõju kosmoseprogrammi komponentide raames kehtestatud süsteemidele ja pakutavatele teenustele.
3. Lõikes 1 osutatud kõrge esindaja ettepanek sisaldab kavandatava juhise mõjuhinnangut.
4. Vajaduse korral esitab poliitika- ja julgeolekukomitee nõukogule arvamuse kavandatavate juhiste kohta.

⁽³⁾ Euroopa Parlamendi ja nõukogu 25. oktoobri 2011. aasta otsus nr 1104/2011/EL, mis käsitleb Galileo programmil põhineva globaalse satelliitnavigatsioonisüsteemi kaudu pakutavale avalikule reguleeritud teenusele juurdepääsu võimaldamise korda (ELT L 287, 4.11.2011, lk 1).

Artikkel 4

1. Kui olukorra kiireloomulisus nõuab viivitamatut tegutsemist enne seda, kui nõukogu on teinud artikli 3 lõike 1 kohase otsuse, on kõrgel esindajal õigus anda kosmoseprogrammi ametile või asjaomasele turvaseireks määratud struktuurile vajalikke ajutisi juhiseid. Kõrge esindaja võib kosmoseprogrammi ametile või asjaomasele turvaseireks määratud struktuurile selliste juhiste enda nimel andmise õiguse delegerida Euroopa välisteenistuse peasekretärile.
2. Kõrge esindaja teavitab viivitamata nõukogu ja komisjoni lõike 1 kohaselt antud juhistest.
3. Nõukogu kinnitab kõrge esindaja ajutised juhised, muudab neid või tunnistab need kehtetuks nii kiiresti kui võimalik.
4. Kõrge esindaja vaatab oma ajutised juhised pidevalt läbi, muudab neid vajaduse korral või peatab nende kehtivuse, kui viivitamatu tegutsemine ei ole enam nõutav. Igal juhul lõpeb ajutiste juhiste kehtivus nelja nädala möödumisel nende esitamisest või lõike 3 kohase nõukogu otsuse alusel.

Artikkel 5

1. Ühe aasta jooksul pärast seda, kui määruse (EL) 2021/696 artikli 107 lõike 1 punkti e kohaselt moodustatud julgeolekukoosseisus kokku tulev komitee on komisjoni poolt määruse (EL) 2021/696 artikli 34 lõike 2 kohaselt koostatud riski- ja ohuanalüüsi alusel teinud nimetatud määruse artikli 107 lõikes 3 osutatud menetluse teel kindlaks, kas kosmoseprogrammi konkreetse komponendi raames loodud süsteem või selle alusel pakutav teenus või mõlemad on julgeoleku seisukohast tundlikud, valmistab kõrge esindaja seoses vastavate asjaomaste süsteemide või teenuste või mõlemaga ette käesoleva otsuse praktiliseks rakendamiseks vajalikud korralduslikud meetmed ja edastab need heakskiitmiseks poliitika- ja julgeolekukomiteele. Kõrget esindajat toetavad sel eesmärgil liikmesriikide eksperdid, komisjon, kosmoseprogrammi amet ja asjaomane turvaseireks määratud struktuur, kui see on asjakohane.
2. Lõikes 1 osutatud korralduslikud meetmed võivad hõlmata kindlaksmääratud juhiseid, mida peavad järgima kosmoseprogrammi amet või asjaomane turvaseireks määratud struktuur, kui see on asjakohane.
3. Kõrge esindaja vaatab korralduslikud meetmed läbi vähemalt iga kahe aasta järel, eelkõige lähtudes käesoleva otsuse rakendamise iga-aastase hindamise järel toimuvast kogemuste omandamise protsessi tulemustest või liikmesriigi taotluse korral, ning esitab need poliitika- ja julgeolekukomiteele heakskiitmiseks.
4. Kõrge esindaja teavitab poliitika- ja julgeolekukomiteed vähemalt korra aastas käesoleva otsuse praktiliseks rakendamiseks käimas olevast tegevusest.

Artikkel 6

1. Kooskõlas liidu või liidu ja selle liikmesriikide sõlmitud rahvusvaheliste lepingutega, sealhulgas nendega, millega antakse otsuse nr 1104/2011/EL artikli 3 lõike 5 kohaselt juurdepääs avalikule reguleeritud teenusele, on kõrgel esindajal õigus sõlmida kolmandate riikidega halduskokkuleppeid käesoleva otsuse rakendamiseks tehtava koostöö kohta. Nõukogu peab sellised kokkulepped ühehäälselt heaks kiitma.
2. Kui sellised kokkulepped eeldavad juurdepääsu liidu salastatud teabele, kiidetakse salastatud teabe avaldamine või vahetamine heaks kooskõlas kohaldatavate julgeolekureeglitega.

Artikkel 7

Nõukogu vaatab käesolevas otsuses sätestatud reeglid ja korra läbi hiljemalt kolme aasta möödumisel otsuse jõustumisest või liikmesriigi taotluse korral ning vajaduse korral muudab neid.

Artikkel 8

Liikmesriigid võtavad vajalikke meetmeid, et tagada käesoleva otsuse rakendamine oma vastavas vastutusalas kooskõlas muu hulgas määruse (EL) 2021/696 artikli 34 lõike 6 punktiga a. Sel eesmärgil määravad liikmesriigid ühe või mitu kontaktpunkti, et aidata kaasa ohuolukorra operatiivsele juhtimisele. Kõnealused kontaktpunktid võivad olla füüsilised või juriidilised isikud.

Artikkel 9

Otsus 2014/496/ÜVJP tunnistatakse kehtetuks.

Otsuse 2014/496/ÜVJP alusel Galileo süsteemiga seoses välja töötatud korralduslikud meetmed jäävad kehtima kuni nende ajakohastamiseni käesoleva otsuse kohaselt.

Artikkel 10

Käesolev otsus jõustub *Euroopa Liidu Teatajas* avaldamise päeval.

Seda kohaldatakse alates 1. jaanuarist 2021.

Brüssel, 30. aprill 2021

Nõukogu nimel
eesistuja

A. P. ZACARIAS
